

Mateřská škola Láz, Láz č. 7, Bohutín 262 41

Příprava předškoláka na vstup do ZŠ

Vstup dítěte do základní školy znamená pro dítě samotné i pro celou rodinu velkou životní změnu. Jeho příprava je důležitá, jak ze strany mateřské školy, tak rodiny. Děti se učí cíleně pracovat, naslouchat, soustředit se a plnit zadané úkoly. Učí se samostatnosti, trpělivosti, důslednosti, kázni, respektu i pomoci druhému.

Přípravě se věnujeme v průběhu každodenních činností, ale i v pravidelném čase 13:00-14:30 hod. individuálně nebo v malých skupinách (v době, kdy mladší děti spí). Zaměřujeme se na systematickou přípravu dětí na zahájení vzdělávání v základní škole. U dětí rozvíjíme podle individuálních potřeb grafomotoriku, smyslové vnímání, jemnou motoriku, vizuální motoriku, sluchovou, zrakovou paměť. Rozvíjíme řeč, vnímání rytmu, prostorovou orientaci, záměrnou pozornost, matematické uvažování.

Každý předškolák má své určené místo označené značkou, kde si uklízí své materiály, má svůj penál s pastelkami, tužkou, nůžkami, gumou. Dítě má za úkol hlídat si své pomůcky a mít je připravené pro práci, včetně ostrouhaných pastelek. Dbáme na správné sezení, držení tužky a správný náklon papíru. Děti jsou vedeny k samostatnosti, zodpovědnosti, udržení pozornosti a dokončení práce. Učíme je komunikovat ve skupině, žádat o slovo a slovo dát. Naslouchat druhému a trpělivě vyčkat na svou chvíli. Učíme je pomáhat mladším dětem a být zodpovědné za svou práci a činy. Učíme je chápat sílu slova a vlastním vzorem pochopit průběh komunikace. Umět ovládat své emoce.

Cílem je, aby na konci předškolního roku byli naši předškoláci co nejlépe připraveni na školní docházku a v klidu a pohodě zvládli přestup do základního vzdělávání.

Uplatňujeme:

- Individuální příprava předškolních dětí
- Skupinová práce předškoláků
- Akce pouze pro předškoláky

- Návštěvy dětí v ZŠ, návštěva prvňáčků v MŠ
- Intenzivní spolupráce s PPP Příbram
- Vytvoření portfolia předškoláka – ukázka přípravy práce dítěte

V naší mateřské škole cíleně připravujeme předškoláky před vstupem do základní školy prostřednictvím:

1) Stimulačního programu Maxík

Stimulační program je určený pro děti od pěti let, děti s odloženou docházkou, které se připravují na vstup do školy, ale také **pro malé školáky**, kterým se psaní a čtení ve škole příliš nedaří.

Stimulačnímu programu se věnujeme v pravidelném čase každé dopoledne kolem 9:30 hodin (Stimulační program Maxík) v malých skupinkách. Každý předškolák má svoji složku Maxíka na zakládání tematických pracovních listů.

Maxík obsahuje 15 lekcí rozdělených do několika bloků. Děti naučí systematicky pracovat a všimnout si své práce, dodržovat pravidla. Během celého programu se uplatňuje zásadně laskavý přístup k dětem. Neupozorňujeme na chyby výtkou, ale pobízíme laskavě k nápravě. Všechny lekce ve Stimulačním programu Maxík mají svůj význam, posloupnost a souvislost s dalšími úkoly. Činnosti u dítěte rozvíjí také motoriku očních pohybů, což je důležité při nácvičce čtení a psaní.

Prostřednictvím stimulačního programu Maxík dochází k procvičení:

- Nácvičce nových pohybových stereotypů – správné sezení, správné dýchání, úchop tužky
- Rozvoj komunikačních dovedností – správná výslovnost a tvoření vět, porozumění obsahu slyšeného – co, kdy, kde, jak ... má dítě udělat ...
- Posilování zrakového a sluchového rozlišování a vizuomotoriky (příjem, zpracování, uložení a znovu vybavení informací)
- Orientace v prostoru
- Grafomotorické dovednosti – správný úchop tužky, uvolněné zápěstí
- Koncentrace pozornosti – od zadání až ke splnění úkolu

Program Maxík posiluje stejnou měrou motorické, grafomotorické a percepční oblasti a rozvíjí čtenářskou a matematickou pregramotnost.

Je založen na denní bázi, ve spolupráci s rodiči. Rodiče jsou na začátku školního roku proškoleni, zapisují, zda souhlasí se zapojením jejich dítěte do tohoto programu.

2) Předcházíme poruchám učení dle Brigitte Sindelar

Metoda Brigitte Sindelar se zaměřuje na tzv. dílčí, tedy základní funkce, jejichž zdravý a harmonický vývoj je nezbytný pro rozvoj dalších, na nich vystavených dovedností a schopností, jako jsou např. rozvoj řeči, motorické dovednosti, schopnost číst, psát, počítat apod. Mezi další dílčí funkce patří prostorová orientace, sluchové a zrakové vnímání, sluchová a zraková paměť, propojení sluchových podnětů se zrakovými, a naopak, a vnímání časového sledu. Je-li některá z těchto dílčích funkcí ve svém vývoji nedostatečně rozvinuta, projeví se to u jedince jak ve schopnosti učení, tak v chování.

Diagnostika Brigitte Sindelar rozkrývá jednotlivé dílčí funkce a zkoumá jejich vyzrálost. Co nejpřesněji provedená diagnostika je naprostou nezbytností, na jejímž základě je pak sestaven nápravný program šitý na míru každému jednotlivci individuálně. Dlouhodobá praxe potvrzuje, že metoda Brigitte Sindelar přináší trvalou nápravu.

U předškolních dětí je cílem diagnostiky odhalit, které dílčí funkce ve svém vývoji zaostávají za ostatními, a ty posílit tak, aby se u dítěte později po nástupu do školy nerozvinuly poruchy učení, popř. chování.

Rozvržení činností:

- ✓ **V průběhu měsíce září/října** je provedena diagnostika se všemi předškolními dětmi (celkem 19 úkolů), výsledky jsou zapisovány do přehledné tabulky. S dětmi se pracuje individuálně, např. v průběhu ranních her, po svačině, v době, kdy mladší děti spí nebo během odpoledních činností.
- ✓ **Přelom říjen/listopad** – vyhodnocení výsledků, zakreslení stromů, označení slabých oblastí jednotlivých dětí, vytvoření tabulky – rozvržení plánování rozvoje do jednotlivých dnů.
- ✓ **Listopad/červen** – rozvoj jednotlivých oblastí (na denní bázi dle vypracované tabulky) – zapojení dětí, které potřebují danou oblast rozvíjet včetně dětí, které se chtějí zapojit. Práce formou hry – zraková paměť (pexeso), sluchová paměť (Balím si batoh), aj., tak aby děti neměly pocit řízené činnosti.

- ✓ **Schůzka s rodiči předškoláků (leden/únor)** – projednání silných a slabých stránek dítěte, ukázka vypracovaného stromu, popis deficitů dílčích funkcí dítěte a příklady možností rozvoje. V případě potřeby doporučení vyšetření v PPP Příbram ohledně školní zralosti.
- ✓ U dětí s odkladem školní docházky jsou následující školní rok činnosti opakovány, včetně nové diagnostiky – 19 úkolů, porovnání s předchozími výsledky.

Cíle budoucí:

Cílem do budoucna je postupné proškolení všech pedagogických pracovníků – Rozvoj jazykových schopností dle D. B. Elkonina (základní kurz).

Po proškolení všech pedagogů zapojení 1x týdně do odpolední řízené činnosti **Trénink fonematického uvědomování**.

Trénink fonematického uvědomování se skládá ze 4 témat rozpracovaných do 33lekci, kdy děti formou hry v krajině slov a hlásek získávají představu o slově jako formě, která nese význam a naučí se orientovat v hláskové struktuře slova. Potom budou umět dobře číst a psát. Při učení děti provází pohádkové loutky – pan Slabika, pan Délka, Hlásulky, Hláskojedi a kamarádi Tap a Ťap.

Toto učení rozvíjí u dětí pozornost, sebekontrolu, samostatnost a kritické myšlení. Děti si upevňují spolupráci ve skupině, dvojicích, nacházejí společná řešení a vzájemně si pomáhají. Jsou zde zařazeny úkoly s „chytáky“ označované jako „past“, což přispívá ke vnímavosti a kritickému myšlení. **Děti se učí pracovat s chybou** – bez prožívání vlastního selhání.

Důležité je, aby děti nejdříve rozlišovaly hlásky systémově (samohlásky/souhlásky, krátké/dlouhé samohlásky, tvrdé/měkké souhlásky) a pracovaly s nimi a ne naopak, kdy se děti učí jednotlivé hlásky, které jsou zrovna v učebnici a vnímají pouze význam slova bez pochopení jeho zvukové stavby. Pochopení zvukové stavby slova pomáhá dětem při čtení a psaní přirozenou cestou, působí tak preventivně proti možnému selhání ve škole a u dětí, které mají vývojovou poruchu učení (dyslexie, dysortografie).

Systematický trénink těchto fonematických schopností se významně podílí na tzv. předčtenářské dovednosti.

Co má umět předškolák? Ministerstvo školství vydalo následující doporučení pro rodiče.

DESATERO PRO RODIČE DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU

Vstup do první třídy základní školy představuje pro dítě velkou životní změnu. Mění se role dítěte, prostředí, dospělí i vrstevníci, denní program, náplň činnosti, nároky i požadavky. Aby dítě mohlo zvládnout tuto náročnou situaci bez vážnějších problémů, mělo by být nejen dostatečně vývojově a sociálně zralé, ale také dobře připravené.

Materiál nabízí rodičům dětí předškolního věku základní informace toho, co by mělo jejich dítě zvládnout před vstupem do základní školy. Jsou zde zachyceny jak výchovné, tak vzdělávací předpoklady. Je třeba mít ale na zřeteli, že zrání dítěte je nerovnoměrné, že každé dítě nemusí všech parametrů dosáhnout, ale může se k nim přiblížit.

Přehled základních dovedností propojuje a sjednocuje cíle rodiny a školy. Proto je velmi důležitá spolupráce rodiny a školy, která se podílí na vzdělávání dítěte.

1. Dítě by mělo být dostatečně fyzicky a pohybově vyspělé, vědomě ovládat své tělo, být samostatné v sebeobsluze.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pohybuje se koordinovaně, je přiměřeně obratné a zdatné (např. hází a chytá míč, udrží rovnováhu na jedné noze, běhá, skáče, v běžném prostředí se pohybuje bezpečně)
- svlékne se, oblékne i obuje (zapne a rozepne zip i malé knoflíky, zaváže si tkaničky, oblékne si čepici, rukavice)
- je samostatné při jídle (používá správně příbor, nalije si nápoj, stoluje čistě, požívá ubrousek)
- zvládá samostatně osobní hygienu (používá kapesník, umí se vysmrkat, umyje a osuší si ruce, použije toaletní papír, použije splachovací zařízení, uklidí po sobě)
- zvládá drobné úklidové práce (posbírá a uklidí předměty a pomůcky na určené místo, připraví další pomůcky, srovná hračky)
- postará se o své věci (udržuje v nich pořádek)

2. Dítě by mělo být relativně citově samostatné a schopné kontrolovat a řídit své chování.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- zvládá odloučení od rodičů
- vystupuje samostatně, má svůj názor, vyjadřuje souhlas i nesouhlas
- projevuje se jako emočně stálé, bez výrazných výkyvů v náladách
- ovládá se a kontroluje (reaguje přiměřeně na drobný neúspěch, dovede odložit přání na pozdější dobu, dovede se přizpůsobit konkrétní činnosti či situaci)
- je si vědomé zodpovědnosti za své chování
- dodržuje dohodnutá pravidla

3. Dítě by mělo zvládat přiměřené jazykové, řečové a komunikativní dovednosti

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyslovuje správně všechny hlásky (i sykavky, rotacismy, měkčení)
- mluví ve větách, dovede vyprávět příběh, popsat situaci apod.
- mluví většinou gramaticky správně (tj. užívá správně rodu, čísla, času, tvarů, slov, předložek aj.)
- rozumí většině slov a výrazů běžně užívaných v jeho prostředí
- má přiměřenou slovní zásobu, umí pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přirozeně a srozumitelně hovoří s dětmi i dospělými, vede rozhovor, a respektuje jeho pravidla
- pokouší se napsat hůlkovým písmem své jméno (označí si výkres značkou nebo písmenem)
- používá přirozeně neverbální komunikaci (gesta, mimiku, řeč těla, aj.)

4. Dítě by mělo zvládat koordinaci ruky a oka, jemnou motoriku, pravolevou orientaci.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- je zručné při zacházení s předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami a nástroji (pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá, kreslí, maluje, skládá papír, vytrhává, nalepuje, správně otáčí listy v knize apod.)
- zvládá činnosti s drobnějšími předměty (korálky, drobné stavební prvky apod.)
- tužku drží správně, tj. dvěma prsty třetí podložený, s uvolněným zápěstím

- vede stopu tužky, tahy jsou při kreslení plynulé, (obkresluje, vybarvuje, v kresbě přibývají detaily i vyjádření pohybu)
- umí napodobit základní geometrické obrazce (čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník), různé tvary, (popř. písmena)
- rozlišuje pravou a levou stranu, pravou i levou ruku (může chybovat)
- řadí zpravidla prvky zleva doprava
- používá pravou či levou ruku při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje (je zpravidla zřejmé, zda je dítě pravák či levák)

5. Dítě by mělo být schopné rozlišovat zrakové a sluchové vjemy.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- rozlišuje a porovnává podstatné znaky a vlastnosti předmětů (barvy, velikost, tvary, materiál, figuru a pozadí), nachází jejich společné a rozdílné znaky
- složí slovo z několika slyšených slabik a obrázek z několika tvarů
- rozlišuje zvuky (běžných předmětů a akustických situací i zvuky jednoduchých hudebních nástrojů)
- rozpozná rozdíly mezi hláskami (měkké a tvrdé, krátké a dlouhé)
- sluchově rozloží slovo na slabiky (vytleskává slabiky ve slově)
- najde rozdíly na dvou obrazcích, doplní detaily
- rozlišuje jednoduché obrazné symboly a značky i jednoduché symboly a znaky s abstraktní podobou (písmena, číslice, základní dopravní značky, piktogramy)
- postřehne změny ve svém okolí, na obrázku (co je nového, co chybí)
- reaguje správně na světelné a akustické signály

6. Dítě by mělo zvládat jednoduché logické a myšlenkové operace a orientovat se v elementárních matematických pojmech.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- má představu o čísle (ukazuje na prstech či předmětech počet, počítá na prstech, umí počítat po jedné, chápe, že číslovka vyjadřuje počet)
- orientuje se v elementárních počtech (vyjmenuje číselnou řadu a spočítá počet prvků minimálně v rozsahu do pěti (deseti))
- porovnává počet dvou málopočetných souborů, tj. v rozsahu do pěti prvků (pozná rozdíl a určí o kolik je jeden větší či menší)
- rozpozná základní geometrické tvary (kruh, čtverec, trojúhelník atd.)

- rozlišuje a porovnává vlastnosti předmětů
- třídí, seskupuje a přiřazuje předměty dle daného kritéria (korálky do skupin podle barvy, tvaru, velikosti)
- přemýšlí, vede jednoduché úvahy, komentuje, co dělá („přemýšlí nahlas“)
- chápe jednoduché vztahy a souvislosti, řeší jednoduché problémy a situace, slovní příklady, úlohy, hádanky, rébusy, labyrinty
- rozumí časoprostorovým pojmům (např. nad, pod, dole, nahoře, uvnitř a vně, dříve, později, včera, dnes),
- pojmům označujícím velikost, hmotnost (např. dlouhý, krátký, malý, velký, těžký, lehký)

7. Dítě by mělo mít dostatečně rozvinutou záměrnou pozornost a schopnost záměrně si zapamatovat a vědomě se učit.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- soustředí pozornost na činnosti po určitou dobu (cca 10-15 min.)
- „nechá“ se získat pro záměrné učení (dokáže se soustředit i na ty činnosti, které nejsou pro něj aktuálně zajímavé)
- záměrně si zapamatuje, co prožilo, vidělo, slyšelo, je schopno si toto po přiměřené době vybavit a reprodukovat, částečně i zhodnotit
- pamatuje si říkadla, básničky, písničky
- přijme úkol či povinnost, zadaným činnostem se věnuje soustředěně, neodbíhá k jiným, dokáže vyvinout úsilí a dokončit je
- postupuje podle pokynů

8. Dítě by mělo být přiměřeně sociálně samostatné a zároveň sociálně vnímavé, schopné soužití s vrstevníky ve skupině.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- uplatňuje základní společenská pravidla (zdraví, umí požádat, poděkovat, omluvit se)
- navazuje kontakty s dítětem i dospělými, komunikuje s nimi zpravidla bez problémů, s dětmi, ke kterým pociťuje náklonnost, se kamarádí
- nebojí se odloučit na určitou dobu od svých blízkých
- je ve hře partnerem (vyhledává partnera pro hru, v zájmu hry se domlouvá, rozděluje a mění si role)

- zapojí se do práce ve skupině, při společných činnostech spolupracuje, přizpůsobuje se názorům a rozhodnutí skupiny
- vyjednává a dohodne se, vyslovuje a obhajuje svůj názor ve skupině (v rodině) dodržuje daná a pochopená pravidla, pokud jsou dány pokyny, je srozuměno se jimi řídit
- k ostatním dětem se chová přátelsky, citlivě a ohleduplně (dělí se o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělí si úlohy, všímá si, co si druhý přeje)
- je schopno brát ohled na druhé (dokáže se dohodnout, počkat, vystřídat se, pomoci mladším)

9. Dítě by mělo vnímat kulturní podněty a projevovat tvořivost.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- pozorně poslouchá či sleduje se zájmem literární, filmové, dramatické či hudební představení
- zaujme je výstava obrázků, loutek, fotografií, návštěva zoologické či botanické zahrady, statku, farmy apod.
- je schopno se zúčastnit dětských kulturních programů, zábavných akcí, slavností, sportovních akcí
- svoje zážitky komentuje, vypráví, co vidělo, slyšelo, dokáže říci, co bylo zajímavé, co jej zaujalo, co bylo správné, co ne
- zajímá se o knihy, zná mnoho pohádek a příběhů, má své oblíbené hrdiny
- zná celou řadu písní, básní a říkadel
- zpívá jednoduché písně, rozlišuje a dodržuje rytmus (např. vytleskat, na bubínku)
- vytváří, modeluje, kreslí, maluje, stříhá, lepí, vytrhává, sestavuje, vyrábí
- hraje tvořivé a námětové hry (např. na školu, na rodinu, na cestování, na lékaře), dokáže hrát krátkou divadelní roli.

10. Dítě by se mělo orientovat ve svém prostředí, v okolním světě i v praktickém životě.

Dítě splňuje tento požadavek, jestliže:

- vyzná se ve svém prostředí (doma, ve škole), spolehlivě se orientuje v blízkém okolí (ví, kde bydlí, kam chodí do školky, kde jsou obchody, hřiště, kam se obrátit, když je v nouzi apod.)
- zvládá běžné praktické činnosti a situace, s nimiž se pravidelně setkává (např. dovede vyřídit drobný vzkaz, nakoupit a zaplatit v obchodě, říci si o to, co potřebuje, ptá se na

- to, čemu nerozumí, umí telefonovat, dbá o pořádek a čistotu, samostatně se obslouží, zvládá drobné úklidové práce, je schopno se starat o rostliny či drobná domácí zvířata)
- ví, jak se má chovat (např. doma, v mateřské škole, na veřejnosti, u lékaře, v divadle, v obchodě, na chodníku, na ulici, při setkání s cizími a neznámými lidmi) a snaží se to dodržovat
 - má poznatky ze světa přírody živé i neživé, lidí, kultury, techniky v rozsahu jeho praktických zkušeností (např. orientuje se v tělesném schématu, umí pojmenovat jeho části i některé orgány, rozlišuje pohlaví, ví, kdo jsou členové rodiny a čím se zabývají, rozlišuje různá povolání, pomůcky, nástroje, ví, k čemu jsou peníze, zná jména některých rostlin, stromů, zvířat a dalších živých tvorů, orientuje se v dopravních prostředcích, zná některé technické přístroje), rozumí běžným okolnostem, dějům, jevům, situacím, s nimiž se bezprostředně setkává (např. počasí a jeho změny, proměny ročních období, látky a jejich vlastnosti, cestování, životní prostředí a jeho ochrana, nakládání s odpady)
 - přiměřeným způsobem se zapojí do péče o potřebné
 - má poznatky o širším prostředí, např. o naší zemi (města, hory, řeky, jazyk, kultura), o existenci jiných zemí a národů, má nahodilé a útržkovité poznatky o rozmanitosti světa jeho řádu (o světadílech, planetě Zemi, vesmíru)
 - chová se přiměřeně a bezpečně ve školním i domácím prostředí i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře), uvědomuje si možná nebezpečí (odhadne nebezpečnou situaci, je opatrné, neriskuje), zná a zpravidla dodržuje základní pravidla chování na ulici (dává pozor při přecházení, rozumí světelné signalizaci)
 - zná faktory poškozující zdraví (kouření)
 - uvědomuje si rizikové a nevhodné projevy chování, např. šikana, násilí